

Kaj je ustvarjalnost? Jani Kozina iz ZRC SAZU med razmišljanjem o dejavnih spodbujanja ustvarjalnosti.

Foto: Saša Poljak Istenič, Ljubljana, 14. 4. 2016.

Udeleženci okrogle mize med razpravo o oblikovanju spodbudnejše politike ustvarjalnosti.

Foto: Jani Kozina, Ljubljana, 14. 4. 2016.

USTVARJALNA ZELENA LJUBLJANA

Posvet o ustvarjalnem vzdržnem razvoju glavnega mesta

Ljubljana velja za mesto kulture in ustvarjalno mesto, se ponaša z naslovom Svetovna prestolnica knjige 2010, je uvrščena med sto najbolj trajnostnih turističnih destinacij na svetu, je decembra 2015 pridobila trajni Unescov naslov Mesto literature, zaradi svoje zelene politike pa je postala tudi Zelena prestolnica Evrope 2016. Njena *Vizija 2025* predvideva, da se bo razvila v idealno in sonaravno mesto ter vseslovensko metropolo, to pa podpira tudi osnutek *Trajnostne urbane strategije Mestne občine Ljubljana 2014–2020*, ki poudarja usklajen okoljski, gospodarski in socialni razvoj ob ohranitvi naravnih virov in hkratnem izboljšanju življenja mestnih prebivalcev.

Med dogodki, ki zaznamujejo Zeleno prestolnico Evrope 2016, sta ZRC SAZU in Poligon, zavod za razvoj kreativnih industrij, 14. aprila 2016 v Kreativnem centru Poligon v Tobačni priredila posvet *Ustvarjalna zelena Ljubljana: Prispevek kreativnih industrij in kulturnih iniciativ k Zeleni prestolnici Evrope*. Namenjen je bil razpravi o tem, katere ustvarjalne dejavnosti v Ljubljani podpirajo vzdržen gospodarski, socialni, kulturni in okoljski razvoj mesta ter kako prizadevanja občine za okoljski trajnostni razvoj, ki so bila s podelitvijo naziva Zelena prestolnica Evrope prepoznana kot izjemna, lahko podprejo tudi kreativne industrije in kulturne iniciative. Na posvetu so sodelovali raziskovalci, ki se z ustvarjalnostjo ukvarjajo z vidika različnih disciplin in metodologij in delujejo na raznolikih institucijah ali samostojno: na Inštitutu za slovensko na-

rodopisje in Geografskem inštitutu Antona Melika (ZRC SAZU), Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo (FF UL), Ekonomsko-poslovni fakulteti (UM), v Regionalnem centru kreativne ekonomije (RRA LUR), Centru za okoljsko sociologijo (FDV UL), na Inštitutu za politike prostora in v Poligonu, zavodu za razvoj kreativnih industrij. Kot uvodna govornica je nastopila vodja Oddelka za varstvo okolja na Mestni občini Ljubljana Nataša Jazbinšek Seršen, ki je predstavila pot mesta do pridobitve naslova Zelena prestolnica Evrope, za »pogled od zunaj« pa je poskrbela sodelavka Technische Universität Dresden Kornelia Ehrlich, ki je na Humboldt Universität v Berlinu doktorirala z disertacijo *Kreativno mesto Ljubljana*.

Referenti so razpravljali (tudi primerjalno z Mariborom in Nemčijo), kako razvite so kulturne in kreativne industrije v Ljubljani in kakšen je njihov pomen v trajnostno naravnem gospodarstvu. Razmišljali so, kateri družbeno-kulturni projekti in iniciative na ustvarjalen način podpirajo trajnostni in participativni razvoj mesta, in te primere umeščali v prostor Mestne občine Ljubljana. Nakazali so tudi, kako lahko tovrstne dejavnosti pripomorejo k družbenim inovacijam ob sočasni skrbi za ohranjanje okolja. Blaž Bajič (Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo FF UL) je tako dekonstruiral koncept ustvarjalnosti v antropologiji in analiziral slovensko kulturno politiko, ki naslavlja ustvarjalni sektor. Jani Kozina in David Bole (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) sta ana-

lizirala vlogo zelenih prostorskih struktur v razporeditvi ustvarjalnega kapitala Ljubljanske urbane regije, saj je zanjo značilen premik ustvarjalnih ljudi iz mest proti podeželju. Barbara Bradač Hojnik (Ekonomsko-poslovna fakulteta UM) je izpostavila razlike med podjetji iz sektorja kulturnih in kreativnih industrij v Ljubljani in Mariboru. Aidan Cerar (Regionalni center kreativne ekonomije RRA LUR) je prek študij primerov iz različnih evropskih držav razmišljal, kaj lahko ustvarjalnost doprinese k novim družbenim in podjetniškim praksam. Saša Poljak Istenič (Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU) je s primeri kolesarjenja in vrtičkarstva v Ljubljani pokazala na družbene učinke ustvarjalnih zelenih praks, kot so krepitev gospodarstva, vključevanje marginalnih skupin, krepitev zdravja in povečanje ugleda mesta. Kornelia Ehrlich s Technische Universität Dresden je primerjala tri urbane vrtove v Ljubljani, Leipzigu in Berlinu, da bi pokazala na potencialne trajnostnega urbanega razvoja. Matjaž Uršič (Center za prostorsko sociologijo FDV UL) je analiziral pomenčasne rabe prostora za kreativno urbano regeneracijo Ljubljane in opozoril na večji pomen družbenih dejavnosti v primerjavi z infrastrukturno namembnostjo

takih prostorov. Marko Peterlin (Inštitut za politike prostora) je opozoril na potencial skupnostnih praks pri urejanju prostora in pozitivne učinke participativnega javnega upravljanja. Eva Matjaž (Poligon) pa je podala pregled razvoja sodelavne kulture v Sloveniji in prek lastnih izkušenj prekarne ustvarjalke prikazala izzive in ovire pri opolnomočenju samozaposlenih.

Posvet je sklenila okrogla miza *Od mapiranja kulturnih in kreativnih industrij do konkretnih dejanj*, na kateri so sodelovali Metka Šošterič z Ministrstva za kulturo, Jerneja Batič z Mestne občine Ljubljana, Piera Ravnikar iz Kina Šiška in Adela Bešo iz Društva Asociacija. Sogovorniki so s Sašo Poljak Istenič in občinstvom razpravljali, kako javna sredstva, ki so pogosto namenjena zgolj mapiranju stanja, preusmeriti v opolnomočenje ustvarjalcev in producentov ter tako prispevati k vzdržnemu urbanemu razvoju. Posnetki prispevkov so na ogled na kanalu ZRC SAZU na spletni strani Youtube (https://www.youtube.com/channel/UCVbNfSD_r7m8cbmq5bmV2w/videos), na njihovi podlagi pa se pripravlja tematska številka *Acte Geographice Slovenice* in tematski sklop o ustvarjalnosti v reviji *Traditiones*.

ZVOČNA EKOLOGIJA LJUBLJANE

Strokovni posvet o kakovosti mestnega zvočnega okolja

Glasbenonarodopisni inštitut in Inštitut za kulturne in spominske študije ZRC SAZU sta 4. aprila – torej v mesecu, ko je Ljubljana svoje aktivnosti v sklopu projekta *Ljubljana – Zelena prestolnica Evrope 2016* posvetila kakovosti zvočnega okolja – organizirala enodnevni posvet z naslovom *Zvočna ekologija Ljubljane*. Dogodek je eden od rezultatov mednarodnega projekta *City sonic ecologies: Urban soundscapes of Bern, Ljubljana and Belgrade (Zvočna ekologija mest: Urbane zvočne krajine Berna, Ljubljane in Beograda)*, ki ga ZRC SAZU v letih 2014–2017 izvaja v sodelovanju z Univerzo v Bernu in Muzikološkim inštitutom SANU iz Beograda, in doktorskega projekta *Akustemologija zvonjenja*, ki ga v letih 2014–2017 s finančno pomočjo Agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije izvaja avtorica prispevka. Pogosto se ne zavedamo, da so zvoki sestavni del mesta in prav tako pomembni za dožemanje prostora in časa, v katerih živimo in se gibljemo. Ker je zvočnost tudi v raziskovalnem prostoru zapostavljena tema in se ji raziskovalci pogosto posvečajo le obrobno, je posvet združil stro-

kovnjake in raziskovalce zelo različnih disciplin in ved: antropologije, etnomuzikologije, arheologije in akustike, pridružili pa so se jim tudi strokovnjaki iz podjetij, ki se ukvarjajo z varstvom okolja, ter ulični glasbeniki in aktivisti, ki se borijo proti zvočnemu onesnaževanju mesta. Udeležence je uvodoma nagovorila vodja Oddelka za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana Nataša Jazbinšek Seršen, ki je predstavila dejavnosti, s katerimi si je Ljubljana prislužila naslov Zelena prestolnica Evrope, in dogodke, ki letos obeležujejo ta naziv. V nadaljevanju sem o zvočnosti spregovorila Mojca Kovačič. Predstavila sem rezultate raziskave o percepciji zvonjenja med prebivalci mesta Ljubljana in mednarodni projekt *City sonic ecologies: Sounds of three cities, Ljubljana, Beograd, Bern*, v sklopu katerega raziskovalci ZRC SAZU izvajamo številne dejavnosti in raziskave. Poudarila sem predvsem aplikativne rezultate, kot so zvočne karte treh mest in projekt *Zvočna govorilnica*, s katero smo (v telefonski govorilnici) posneli odzive mimoidočih na zvočnost Ljubljane. Janez Križaj iz Društva za ENO glasbo je predstavil svoje

* Mojca Kovačič, dr. interkulturnih študijev, znanstvena sodelavka, ZRC SAZU, Glasbenonarodopisni inštitut, Novi trg 2, 1000 Ljubljana; mojca.kovacic@zrc-sazu.si.